

**РАМКОВА ПРОГРАМА СПІВРОБІТНИЦТВА
МІЖ
УРЯДОМ УКРАЇНИ ТА ОРГАНІЗАЦІЄЮ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ
ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ СЕКСУАЛЬНОМУ
НАСИЛЬСТВУ, ПОВ'ЯЗАНОМУ З КОНФЛІКТОМ**

Ця Рамкова програма заснована на взаємодії між Урядом України та Спеціальною представницею Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй з питань сексуального насильства в умовах конфлікту для запобігання та протидії сексуальному насильству, пов'язаному з конфліктом, а також на положеннях прийнятого Україною Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” (НПД). У НПД, який охоплює період з 2020 по 2025 рік, визначені конкретні заходи щодо запобігання та реагування на сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом. Мета цієї Рамкової програми – посилити захист та реагування на сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, особливо в контексті військових операцій російських сил в Україні.

Ця Рамкова програма ґрунтується на відповідних резолюціях Ради Безпеки, а саме 1820 (2008), 1888 (2009), 1960 (2010), 2106 (2013), 2331 (2016) та 2467 (2019). У цих резолюціях визначені, зокрема, конкретні та обмежені визначеними часовими рамками зобов'язання сторін конфлікту щодо запобігання та протидії сексуальному насильству, пов'язаному з конфліктом, а також заходи, що стосуються торгівлі людьми в умовах збройного конфлікту.

Термін «сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом» означає зґвалтування, сексуальне рабство, примусову проституцію, примусову вагітність, примусовий аборт, примусову стерилізацію, примусовий шлюб та будь-яку іншу форму сексуального насильства співставної тяжкості, яке вчиняється щодо жінок, чоловіків, дівчат або хлопців і прямо або непрямо пов'язане з конфліктом. Цей термін також охоплює торгівлю людьми з метою сексуального насильства та/або сексуальної експлуатації, яка здійснюється у ситуаціях конфлікту.

Згідно з цією Рамковою програмою, обидві сторони прагнуть зміцнити співпрацю шляхом спільних дій і програм запобігання та реагування на сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, та посилити заходи реагування, орієнтовані на постраждалих, шляхом підтримки та посилення національних механізмів та інститутів.

Це передбачає:

- I. **Підтримку розробки та/або зміцнення національних політик та програм щодо запобігання та реагування на сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, з метою посилення захисту;**
- II. **Запровадження заходів зменшення ризиків пов'язаної з конфліктом торгівлі людьми з метою сексуальної експлуатації /проституції, а також інших форм торгівлі людьми, які можуть передбачати сексуальне насильство (сексуальну експлуатацію в онлайн-порнографії, торгівлю робочою силою, примусовий шлюб, експлуатацію в кримінальній діяльності), включаючи підвищення обізнаності військовослужбовців/-иць, прикордонників/-ць, працівників/-ць поліції та імміграційних служб, відповідно до резолюції Ради Безпеки 2331 (2016).**
- III. **Зміцнення захисту внутрішньо переміщених осіб від сексуального насильства, у тому числі шляхом прийняття заходів захисту цивільних осіб, особливо жінок, дітей і представників уразливих категорій населення, у центрах, що приймають ВПО, включаючи доступ до можливостей отримання доходу та освіти.**
- IV. **Посилення захисту, в рамках існуючих міжнародних засад, усіх цивільних осіб, які вимушені рятуватися втечею за кордон, надаючи допомогу всім постраждалим від насильства, особливо жінкам і дітям, з облаштуванням, адаптацією, доступом до ринку праці й освіти та з отриманням доступу до комплексних послуг, включаючи медичні послуги, психологічну підтримку та правову допомогу.**
- V. **Зміцнення захисту від сексуального насильства в умовах формального та неформального затримання чоловіків- і жінок-військовополонених і всіх осіб, позбавлених свободи, відповідно до норм міжнародного гуманітарного права, включно зі звичаєвим міжнародним гуманітарним правом;**
- VI. **Зміцнення національних систем охорони здоров'я та соціальних послуг з метою забезпечення вільного доступу постраждалих від сексуального насильства, а також їхніх дітей, членів сімей та інших**

свідків до безперешкодних, своєчасних та орієнтованих на постраждалих послуг, у тому числі послуг, які можуть бути необхідними у сфері сексуального та репродуктивного здоров'я, психологічних, правових, соціально-економічних послуг, достатнього та оперативного надання екстреної допомоги та підтримки в процесі реінтеграції.

- VII. **Зміцнення верховенства права та посилення відповідальності за злочини сексуального насильства** шляхом надання підтримки сектору правосуддя, у тому числі щодо законодавчої реформи для протидії всім формам сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, відповідно до міжнародних норм та стандартів; щодо розбудови потенціалу відповідних суб'єктів сектору правосуддя, включаючи навчання слідчих, прокурорів, суддів, поліцейських та співробітників/-ць інших правоохоронних органів; а також щодо розробки програм відшкодування шкоди постраждалим.
- VIII. **Створення заходів з моніторингу, аналізу та звітування щодо сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом**, як визначено в пункті 8 Резолюції Ради Безпеки 1960 (2010) для забезпечення систематичного збору точної, надійної та об'єктивної інформації про сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, включаючи документування окремих злочинів, з метою забезпечення оперативних заходів для запобігання та протидії цьому злочину.
- IX. **Сприяння збору доказів та підготовці справ для скарг постраждалих до будь-якого національного або міжнародного трибуналу, а також для скарг або заяв державних і неурядових організацій від імені постраждалих та для будь-якого національного або міжнародного кримінального провадження щодо осіб, які вчинили сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом.**
- X. **Забезпечення моніторингу та повідомлення про сексуальне насильство в рамках угод про припинення бойових дій та/або угод про припинення вогню**, а також забезпечення того, щоб проблема сексуального насильства відображалася в конкретних положеннях будь-яких мирних угод, включно з тими, що стосуються заходів забезпечення безпеки та механізмів перехідного правосуддя; а також

забезпечення того, щоб на осіб, які вчинили злочини сексуального насильства, не поширювалися положення про амністію.

- XI. **Зміцнення потенціалу сектору безпеки та оборони щодо запобігання сексуальному насильству** шляхом: конкретних планів дій з боку військових, поліцейських, прикордонників/-ць та працівників/-ць інших державних силових органів, включаючи розробку/посилення політики «нульової терпимості» до сексуального насильства; видача наказів командування, що забороняють такі злочини, та створення супутніх виконавчих та дисциплінарних процедур; а також навчання військовослужбовців/-ць на всіх рівнях, включно з посадовцями органів військової юстиції, як визначено у пункті 10 резолюцій Ради Безпеки 2106 та пунктах 1 і 2 резолюції 2467.
- XII. Залучення та підтримка організацій громадянського суспільства, включно з тими, які працюють у сфері захисту прав жінок, дітей та з іншими правозахисними питаннями, з питаннями молоді, а також захисників/-ць прав жінок до діяльності із запобігання та протидії сексуальному насильству, включаючи сприяння поверненню і реінтеграції постраждалих та їхніх дітей;
- XIII. Залучення інших важливих зацікавлених сторін, як-от органів місцевої влади, лідерів громад, інституцій й організацій приватного сектору, а також ЗМІ та журналістів для зменшення стигми, посилення захисту та зміцнення послуг і підтримки щодо забезпечення засобів існування постраждалим від сексуального насильства та їхніх сімей і громад та сприяння їхньому зціленню шляхом створення безпечного середовища.
- XIV. Підвищення обізнаності про засоби правового захисту та захист, якими користуються постраждалі та інші захищені особи за ініціативами, передбаченими цією Рамковою програмою співробітництва, а також про інший доступний їм захист.
- XV. Підвищення глобальної обізнаності про важке становище та потреби всіх постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, в Україні, а також жертв транскордонної торгівлі людьми.

XVI. Опрацювання подальших сфер співробітництва, що виявляються необхідними для посилення заходів запобігання та протидії сексуальному насильству.

Організація Об'єднаних Націй, через Управління Спеціального представника Генерального секретаря з питань сексуального насильства в умовах конфлікту (включаючи Групу експертів Організації Об'єднаних Націй з питань верховенства права та сексуального насильства в умовах конфлікту, створену відповідно до Резолюції Ради Безпеки 1888 (2009), та міжвідомчу мережу «Дії Організації Об'єднаних Націй проти сексуального насильства в умовах конфлікту»); а також Представництво Організації Об'єднаних Націй в Україні продовжуватимуть підтримувати зусилля Уряду України з оновлення Національного плану дій (НПД) з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” з урахуванням пріоритетів, визначених у цій Рамковій програмі співробітництва.

Міжнародній спільноті та донорам рекомендується надавати фінансову і технічну підтримку Уряду України щодо реалізації оновленого Національного плану дій (НПД) з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” з урахуванням пріоритетів, визначених у цій Рамковій програмі співробітництва. Як Уряд України, так і відповідні структури Організації Об'єднаних Націй проводитимуть адвокаційну роботу з донорами щодо необхідних ресурсів та розглянуть можливість розробки спільної стратегії мобілізації ресурсів у зв'язку з цим питанням.

Праміла Паттен (Pramila Patten)
Заступниця Генерального секретаря

та
Спеціальна представниця
Генерального секретаря
з питань сексуального насильства в
умовах конфлікту

Ольга Стефанішина
заступниця прем'єр-міністра України
з питань європейської та євро-
атлантичної інтеграції України